

451241

ORSZÁG VILÁG

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi

országos riportlapja

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1939. VIII. 15. XXVIII. évf. 16. sz.

(Bejegyzve: Trib. Arad, Secția III-a

Con. Dos. Nr. Pres. 8.1938/2.)

SCHUTZ
POSZTÓ
NAGYÁRUHÁZA

AZ

ORSZÁG-VILÁG

a legkitünőbb és legtekélyesebb tudósítói szolgálattal rendelkezik. A bel- és külföldi eseményeket, eredeti cikkek keretében, a legmegbízhatóbban tárja az olvasó elé.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként összeoglaló képet ad olyan aktualitásokról — könnyen és tárgyilagosan — amelyekkel a napilapok nem foglalkoznak.

Az ORSZÁG-VILÁG

az igazi demokráciáért küzd és minden sorában a reakció ellen harcol, a népek békéjéért, megértéséért és belső nyugalomért.

Az ORSZÁG-VILÁG

a legjobb újságírógárdát csoportosítja maga köré. Munkatársai között Ardeal jelesseivel foglalnak helyet, akik nyugati szellemet jelentenek a sajtó életében.

Az ORSZÁG-VILÁG

művészeti rovatai a modern ember széles látóköréhez simulnak és minden tekintetben felvilágosodottságot jelentenek.

Az ORSZÁG-VILÁG

társadalmi akcióiban és közleményeiben felkarolja a kisemberek ügyét, istapolja az elnagyottakat, a nyilvánosság elé viszi a becsületes, dolgozó emberekkel történt igazságtalanságokat és gondoskodik azok orvoslásáról.

Az ORSZÁG-VILÁG

közgazdasági cikkeiben a kereskedő és iparosvilág érdekeit képviseli és tántoríthatatlanul küzd sérelmeik és a korrupció ellen.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként, kiváló írók tollából, humoreszkeket és hangulatos, rövid irodalmi közleményeket tartalmaz, melyek méltán illeszkednek a nivós, másirányú közlemények keretébe.

Lapunk példányszámonként nem kapható. Előfizethető: Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

Hal az áldozat mostanában?

Ugyszólván mindenütt, közel és távol, ilyen vagy olyan elnevezés alatt, de bevezették az „áldozati adó“ rendszerét. Államvédelmi, vagy nemzetgazdasági, közművelődési, vagy tömegnevelési célok szolgálatában mindenütt áldozatot kértek a közönségtől és mindenütt adó formájában valósították meg ezt az áldozatot, amit az eredeti elképzelések szerint mindenkinek erejéhez, jövedelméhez és anyagi lehetőségeihez mérten viselnie kellene.

Igen, az eredeti elképzelések szerint

az áldozat általános

és nem kizárólagos. Az áldozatot mindenkinek meg kell hoznia, hiszen a cél, akármilyen megjelölésű is legyen végeredményében szintén a közösség érdekeit szolgálja, a kicsinyek vonatkozásában éppen úgy, mint a nagyok viszonylatában. Vajjon kinek van több veszténievalója, akár külellenség, akár gazdasági bajok, akár a kulturális válság okozta zavarok fenyegetéséről van szó, mint a másoknak, ha szegény az egyik és gazdag a másik, akkor is. A baj, ami ellen társadalmilag védekezünk általában és mindent elsőprő, természetesen tehát, hogy a szembeállított erők is általánosak és minden ellenállásra alkalmasak.

Azonban sajnos a gyakorlati életben semmi sincs úgy, ahogyan lennie kellene. Az áldozati adó sem az az áldozat, amit mindenki egyaránt és igazságos megosztás szerint visel, az áldozati adó áthárítható és áthárított kötelezettség, ami végeredményében szinte teljes egészében, sőt fokozott mértékben is, a fogyasztóközönség vállára nehezedik. Az, hogy ezek a vállak mennyiben képesek elviselni azt is, amit nem rájuk szántak, más lapra tartozik, de jelen sorok éppen erről a másik vonatkozásról szólnak, különös tekintettel az elvitathatatlan következményekről...

Mert legyünk őszinték és tárgyilagosak: bármikor is, bármilyen közteheremelés történik, ezt a nagyvállalatok és ennek megfelelően az elosztó szervek is,

áthárítják a közönségre.

Ha megdrágul az adó, megdrágulnak a fogyasztási cikkek, elsősorban pedig az elsőrendű fogyasztási cikkek, amelyeknek ára érzékeny rezgésmutatóként követi a közterhek bármilyen vonatkozásban és bármilyen módon történő emelkedését. Előljárnak természetesen a kartellek és trösztök, a nagyvállalatok, amelyeknek vezetősége minden további meggondolás nélkül elsősorban arra gondol, miképpen lehetne megszabadulni a közvetlenül mutatózó kiadástartól, de nem gondol az örökös áthárítás nemzetgazdasági következményeire. Sőt, nagyon gyakran előfordul, hogy az adóemelést, vagy a fuvardijak drágulását, vagy bármilyen más rezsizsaporulatot fokozott mértékben, néha kétszere-

sére duzzasztva fejezik ki árak megdrágításában, ami azután a minden vonalon mutatkozó áremelkedéshez vezet.

Mindez rendjén is lenne, ha a kisemberek, a kiskereskedők, kisiparosok, a szabott fizetésű elők és a szabadfoglalkozásúak, akik a fogyasztóközönség legjelentősebb rétegét képviselik, szintén átháríthatnák a drágulást. De erre nincs mód, mert hiszen tudjuk, hogy az árak emelkedését milyen nehézkesen, sőt nagy kimaradásokkal követi nyomon a fizetések emelése, a szabadfoglalkozásúak pedig szintén nem háríthatják át kiadástöbbleteiket ügyfeleikre, mert ez a mai viszonyok között lehetetlen.

Mármost mi ennek a következménye, miben mutatkozik meg az örökös, de viszont tovább nem adható áthárítás hatása? Elsősorban is abban, hogy

a kisembernek többet kell dolgoznia

— ha módja és lehetősége van erre. Minden zárórarendelet ellenére is fokozódik a kisember munkaideje, kevesebb idő marad a körülmények miatt különben is minimumra redukálódott szórakozásra, a családnak, az önmagának szentelhető idő megcsappan. De természetesen ez nemcsak nem jelent megoldást, de nem is kínálkozik mindenkinek. A fontosabb, sőt mondhatnánk veszedelmesebb következmény az, hogy a fogyasztóközönség jelentős rétegénél „leépül“ az életszínvonal, megszürikül az életkeret és hanyatlak a felveszőképesség. Márpedig ez nagyjelentőségű körforgási folyamat kezdete, mert a kevesebb vásárlás aruhaimozódást, továbbbi fejlődési fokon munkás- és általában alkalmazott elbocsájtást jelent, ami a fogyasztás még nagyobb visszaesését eredményezi és mindezt együttvéve ugynevezik, hogy gazdasági válság . . .

Rossz szolgálatot tesznek tehát azok, akik pillanatnyi vélt előnyök érdekeiben kibujnak minden áldozatvállalás, a közteherviselés emelkedésének minden vonatkozása alól. Vállalni kell a közös célok és közös érdekek követelményeit, hiszen senki sem élvezheti területenkívüliséget ezekben a dolgokban.

Méget kell hát vetni annak, hogy a közterhek piramist jelentsenek, amelyeknek alján igénytelenségig ellapítva vergődik a kisember, a tulajdonképpeni fogyasztóközönség.

Hozzá kell nyulni a közteherviselés dezertörjeihez, meg kell találni az utakat azokhoz a vagyonokhoz, amelyek még csak a termelő munkától is távol, magukbafordult görcsös elvonultságban menekülnek a köztudat és minden elől, ami esetleg bármilyen áldozat vállalását is jelenti. Ami pedig a termelési folyamatot illeti, itt is feltétlenül megtalálható a szerencsés módszer, ami a közteherviselés és mindennemű áldozat terheinek örökös áthárítását megszünteti, mégpedig úgy, hogy ezzel azért nem teszi tönkre a gazdasági élet egyetlen érvényesülési lehetőségétsem!

Uj élet küszöbén

Most, amikor különösen jól meg kell kapaszkodnia mindenkinek, aki helyén akar maradni, nehogy elfujja a szél, különösen érdeklődésre tarthat számot az a kis napi hirdás, hogy a kormány elhatározta:

szerszámmal látja el az arra rászoruló iparosokat.

Bizony, manapság, amikor mindenkitől a teljesítőképesség fokozott latbavetését kívánják, amikor a közösség, amelynek keretében élünk, különösen számot tart közteherviselési készségünkre, csak megelégedéssel vehetjük tudomásul, hogy

a kormány az uj kormányzati szellem jegyében gondot fordít a kisemberekre.

Ez természetesen nem holmi elvonatkoztatott emberbaráti ténykedés, hanem az ország jólfelfogott érdekének felismerése. Mert nem jó gazdaságpolitika az örökös terhelés, a szakadatlan, térítés nélküli követelés. Minden teljesítőképességnek van határa és különösen áll ez a mai időkre, amikor — hogy az előző hasonlattal éljünk — annyi egzisztenciát fuj el a szél...

Azzal, hogy a kormány megerősíti a kisiparos osztályt, hogy munkaeszközökhöz juttatja és segítségével munkaképesé teszi a kisegzisztenciákat, a legmagasabb államérdeket szolgálja. A munka feltételeinek megteremtése a legfőbb jó, amit az állam nemcsak állampolgárai javára, de saját érdekében is tehet.

Amikor pedig ez a felismerés félreérthetetlenül megfogalmazott a kormányban, talán felesleges is külön felhívunk a figyelmet arra, hogy ez a támogatás nem lehet, a dolgok természeténél fogva nem lehet korlátozott. Itt csupán egyetlen szempont érvényesülhet:

az arra érdemesek támogatása.

Minden más szempont csupán mellékes és mellőzendőnek is kell lennie, mert másképpen az intézkedés lényegét veszélyeztetnék. Az arra rászoruló iparosok támogatásánál nem lehet szempont nemzetiségi, faji, vagy vallási megkülönböztetés, mert nem lehet a cél, hogy születési kiváltságok alapján történjék meg az iparososztály megerősítése, hiszen ez egyértelmű lenne azzal, hogy a kormány nem a szakértelem és szakképzettség szempontjai szerint valósítja meg nagy munkatervét. A jelenlegi kormányban helyetfoglaló szakminiszterek mindenkinél jobban tudják, hogy az ország gazdasági fejlesztése tekintetében egyetlen szempont jöhet számításba. **A szakértelem.** Ellenkező esetben csak erőszakolt szempontok erőszakolt eredményei származhatnak.

De egyébként is, a jelenlegi kormányzat tisztában van azzal, hogy dolgozni akaró és dolgozni tudó rétegeknek a termelő munkából való kizárása csak az állam általános

érdekei elleni véték. Mindenkinek lehetővé kell tenni, ha dolgozni akar, mert a munka nem egy egyéni vagyonszerzés és nem egyéni boldogulás útja csupán, hanem talán elsősorban a közösség érdeke, amelynek kötelékében folyik. Minden erőszakos és mesterkéltséggel kirekesztés a közös munka folyamatából, vadul fellépő, szabályozhatatlan erőket termel csupán, amelyek talán láthatatlanok, de veszedelmes következményekkel nem kell a kormány szakembereit meggyőzni.

Minden erőt bekapcsolni a termelő munkába

— ez a kormányzat munkaterve. Egészen bizonyos, ez az elv érvényesül majd akkor is, amikor kiosztják az ország kétkézi munkából élő kisiparosai között a munkafeltételt jelentő munkaeszközöket...

TEMESVÁRI LEVÉL

Szegényemberek még a szemétből is megélhetnek egy nagyvárosban

Temesvár. Igazi városi történet bontakozik ki a temesvári rendőrkveszturán néhány értékes alpacca és ezüst evőeszköz körül. A rendőrkvesztura betörőügyekben nyomozó csoportja megtudta, hogy az egyik temesvári ószeresnél igen értékes alpacca és ezüstevőeszközök fekszenek. Az a gyanu merült fel, hogy ezek az evőeszközök nagyszabású betörésből származnak. A rendőrség megindította a nyomozást, lefoglalta a gyanús tárgyakat, az ószeresnek pedig számot kellett adni arról, hogy honnan szerezte az értékes ezüstöket.

— Kérem uraim — mondotta —, én ezeket az evőeszközöket darabonként vásároltam régi megbízható üzletfeleimtől, akiknek a nevét és lakását pontosan feljegyeztem magamnak. Kizártnak tartom, hogy lopásból származna. Szegény emberek gyűjtik ezeket össze és ezeknél vásároltam apránként.

A nyomozó detektívek előállították a rendőrségre azokat a külvárosi szegény embereket, akik az ezüst evőeszközöket áruba bocsájtották. Ezek az első pillanatban hihetetlennek látszó védekezést adtak elő. Elmondották, hogy esztendőök óta a temesvári szemétdombokon „guberálnak“. Ez azt jelenti, hogy

a szeméttelép vezetőségének engedelmével a szeméthalomokban kotorászva kiválogatják az eladható értékes holmikat, üvegeket, konzervdobozokat és más fémtárgyakat és így ebben a szeméthalomban szórakozott háziaszszonyok és háztartásbeli alkalmazottak figyelmetlenségéből a szemét közé keveredett evőeszközöket is megszokták találni.

Ezeket az evőeszközöket adták el a velük összeköttetésben álló ószeresnek.

A nyomozó detektívek nem akarták elhinni, hogy a temesvári publikum olyan gondtalanul szórakozott, hogy heten-

kint nem is lebecsülhető mennyiségű evőeszközt dob a szemétkébe. Az önérzetes guberálók arra kérték a detektiveket, hogy jelöljenek ki számukra egy helyet a szemétképen és öt perc múlva megmutatják guberáló művészetük eredményét. Ennek a felszólításnak eleget tett a rendőrség. A detektivek megmutatták azokat a helyeket, ahol kotorniok kellett a fiatal legényeknek a szemétkébe, nehogy olyan helyen durják fel a szemétkét, esetleg olyan helyen keressenek, ahol előzőleg ők maguk dugták el evőeszközöket.

A rendőrség által különböző helyeken megjelölt szemétképekből rövid idő alatt egymásután akadt elő néhány szemétképe maradt evőeszköz.

Pár percnyi helyszíni szemle alkalmával három darab evőeszközt találtak a guberálók, akik így bizonyították be, hogy tisztességes úton jutottak az értékes tárgyakhoz. Így a rendőrség nyomozással állapította meg, hogy Temesvár szórakozott háziasszonyai és háztartásbeli alkalmazottai a szemétképe dobják ki az ezüst evőeszközöket.

A nyomozás vége az lett, hogy a rendőrség a guberálókat elengedte, az értékes ezüstkészletet pedig visszaszolgáltatta az ószeresnek.

Az orvosprofesszor diagnózisa az BCU Cluj / Central University Library Cluj orvosproblémákról

(Temesvár.) Amikor a közelmúltban beszámoltunk a nagyszabásúnak hirdetett **Manevici**-botrány összezsugorodásáról, amikor megírtuk, hogy nem történt kuruzslóinvázió, amint azt bizonyos körök elhitetni igyekeztek, egyedül mutatott rá az **Ország-Világ** arra is, hogy nem követ el az bünt a mai világban, aki képesítése értékének tudatában és hivatása parancsának engedelmessé, gyógyítani akar. Magasabb erkölcsi szempontból vizsgáltuk ezt a kérdést, kikapcsolva a közigazgatási nehézségek kijátszására irányuló esetleges kísérleteket, mert ez a büntethető, bíróságilag kifogásolható eljárás nem érinti az alapigazságot, hogy **embereket gyógyítani nem lehet bűn.**

És, hogy ez mennyire így van, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a tény, hogy az országban is, de a környező országokban szintén

kevés az orvos.

Németországban, a szervezetség és irányított társadalmi élet hazájában például zsidó orvosokat reaktiválnak és hogy mit jelent ez a nemzeti szocialista állam szempontjából, azt csak az tudja értékelni, aki tisztában van azzal, milyen ádáz harcot hirdet az államelvű ütött antiszemitizmus minden ellen, ami zsidó.

De nem kell ennyire messzire mennünk, szűkebb kör-

nyezetünkben is elég példáját látjuk az orvoshiánynak. Még a városokban is, ahol pedig állítólag sok orvos zsufolódik össze, bizonyos vonatkozásokban szomoruan tapasztalható a képzett orvosi munkaerők hiánya. Pedig nagy, nagy szükség lenne a betegségekkel, a gyilkos kórokkal küzdő és hivatásának élő embergyógyászok hadseregének megerősítésére. Faluhelyen pedig egyenesen küzdeni kell ez ellen a hiány ellen és az egészségügyi kormányzat valóban mindent elkövet, hogy a falut jobb egészségügyi szolgálathoz juttassa.

Most, hogy az ujonnan megválasztott törvényhozás ülésezett, a szenátusban

Iacobovici egyetemi tanár feltűnéstkelő beszédben vázolta a romániai orvoshiányt.

Hangsúlyozta, hogy az országban negyedannyi orvos van, mint amennyire szükség lenne és beszédéből önként adódik a következtetés: igenis, mindent el kell követni, egyéni peccsenyelesők szempontjainak és minden mellékvonatkozásnak tökéletes mellőzésével mindent, hogy az ország közegészségügyi szolgálata fejlődjék és legalább megközelítse a megkívánt színvonalat. Ugyanakkor pedig, amikor ilyen panaszok hangzanak el, minden esetre figyelemreméltó, hogy több orvosi állásra kiírt pályázat eredménytelen maradt, kétségtelenül éppen bizonyos mellékszempontok érvényesülése miatt. Az **Ország-Világ** ez alkalomból, a látszólagos ellentmondás megvilágítására és az orvoskérdés ismertetésére megszólaltatott egy ismert orvost, az ország egészségügyi viszonyainak és az orvosszakma problémáinak kitűnő ismerőjét, aki a következőket mondotta el:

— Illetékes helyen bizony sok szó esik az orvoshiányról, az orvoskérdésről, amiről már hónapok óta folyik a vita és általában mindarról, amit közegészségügyi problémának mondhatunk. Hogy nem pályáznak megfelelő számban orvosok a megüresedett állásokra, annak nézetem szerint elsősorban az az oka, hogy

a fizetési színvonal nem elégti ki az orvosok életszínvonalának követelményeit,

az orvos nem képes a legszűkebb viszonyok között sem fenntartani magát, nem tud ruhát készíttetni, nem tudja kulturigényét kielégíteni. Többek között ez az oka annak, amiért a pályázatok eredménytelenek.

— Sulyos szempont természetesen a számitásba jövő ifju nemzedéknél az is, hogy ha kimegy vidékre, a szellemi színvonalon való megmaradás szinte teljesen lehetetlen. Hangsúlyoznunk kell, hogy az egészségügyi kormányzat nagy jóakarattal és a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a bajokon segíteni. Aránylag kevés idő állott rendelkezésre az egészségügyi szolgálat átszervezésére, de már eddig is határozottan nagy eredményeket sikerült elérni. Az anyagi feltételek javítása azonban nem teljesen elegendő,

mert mindent el kell követni annak érdekében is, hogy az orvos vidéken kielégthesse kulturigényét. Ezért hangsúlyozom, hogy a vidék szellemi és kulturszínvonalát emelni kell, ami természetesen szintén nagy probléma-komplexum és hosszú időt igénylő feladat.

— Megfontolásra érdemes **Iacobovici** egyetemi tanárnak a szenátusban elmondott beszéde, amelynek során az orvoskérdéssel foglalkozott és amelyben többek között arra is rámutatott, hogy a betegsegélyző intézménye is nagy változtatásokra szorul. A betegsegélyző, állapította meg a kitűnő orvostanár, alacsony fizetéssel honorálja orvosait, ugyanakkor pedig egyes kiváltságosak hatalmas fizetéseket élveznek. Az orvosok azután — tisztelet a kivételnek — nem sokat törődnek a betegekkel és a rendszer javítása helyett növelték az orvosok számát, ami az eredményen nem változtatott. A falvak viszont továbbra is orvos nélkül maradtak — állapította meg **Iacobovici** tanár és ezek a megállapítások nemcsak figyelemreméltók, de irányt is mutatnak a legsürgősebb intézkedések tekintetében.

— Lehetséges az is, hogy bizonyos ideig talán csökkenés következik be az orvosi pályán működők létszámában, amíg megjavulnak a viszonyok. A magam részéről minden esetre az a véleményem, hogy

nem szabad tulságosan megnyujtani a kiképzést és általában nem szabad mesterséges korlátokkal elzárni az orvosi pályát, amikor olyan nagy helyezési politikát kell bevezetnünk.

Sokat tehetünk a falusi orvoslétszám észszerű és jó rendszer alapján való növelésével és nagyon helyes a falusi orvosoknak kiképzése is, akik **valósággal hősei az egészségügynek** és akiknek ezidőszert legnehezebb a helyzetük. De nevésséges lenne azt állítani, hogy ezen nem lehet segíteni, csupán a meglévő anyaggal való racionális intézkedés módszerét, a legjobb és legmegfelelőbb rendszert kell megtalálni. Amire a jószándék kétségtelenül meg van.

— Felesleges tehát az orvosi pálya tultengéséről, a tulszaporulatról még csak beszélni is — fejezte be nyilatkozatát tájékoztatónk. — Mindenki tiszteletet érdemel, aki erre az áldozatos pályára kíván menni és idegenen bizonyos, hogy ha feltételként szabják meg, senki sem idegenkedik majd attól, hogy kivegye részét a falu egészségügyi színvonalának emelésében. Ez a feltétel azonban nem jelenthet erőszak alkalmazását, nem jelenthet száműzetést és nem jelentheti azt, hogy valakinek végleg el kell temetkeznie valamelyik istenhátamögötti faluban. Van megoldási lehetőség és ezt ismerik is az arra illetékesek, ezért hát a közérdeket szolgálja az, aki fennhangon hirdet: Isten hozott mindenkit, aki komolyan dolgozni akar az orvosi pályán...

Munka végig az egész vashalán

A városvezetőség megkezdte a beígért közmunkákat. Aki figyelemmel kíséri ennek a városnak utóbbi időkből állandóan lanyhuló életét, az örömmel veszi tudomásul, hogy új élet pezsdült fel, mert

városszerte megkezdődtek a közmunkák és most már a tények bizonyítják: a jelenlegi városvezetőség ígéretei nem jelentenek pusztá fogadkozást, hanem a nagy munkaterv a megvalósulás útjára került.

Épül az első vásárcsarnok és rövidesen új kereskedelmi gócpontként kezdi majd meg működését a Mihai Viteazul téren az új épület, amelyet a korszerű követelmények figyelembevételével, nagy körültekintéssel hoznak tető alá. Az itt működő piacnál sokkal többet jelent majd az egész környék számára a vásárcsarnok, a környék élete feltétlenül felpezsdül majd és ez a közönség, valamint a kereskedők szempontjából nagy jelentőséggel bír.

Ugyancsak a Mihai Viteazul téren épül az új földalatti WC. is, de ez már a negyedik ilyen építkezés, mert a város másik három helyén hasonló, régóta nélkülözött és sokszor megígért földalatti helyiség épült.

Serény munka folyik a város háza épülete és a Közművelődési Palota Kör/Centrumban végre megvalósítják a régen esedékes átalakítási munkálatokat, a helyi közigazgatás reprezentatív épülete méltó képet kap. Ami pedig a Közművelődési Palota renoválását illeti, ezt a legnagyobb helyesléssel fogadja mindenki, aki aggódva szemlélte a hatalmas épület romlását, ami elsősorban a külső rongálódások és szépséghibák zavaró hatásában mutatkozott.

Ezen kívül nagy lendülettel indultak meg városszerte az utépitési és javítási munkálatok. Kibővítik a város ut-hálózatát, kijavítják a sok panaszra okot szolgáltató hibákat, kiküszöbölik a rossz utszakaszokat, egyszóval napirendre kerültek az utépitési és javítási munkatervék, amelyeknek jelentős részét még az ősz bekövetkezése előtt keresztülvizsik.

Mindezek pedig nagy zaj és beharangozás nélkül, a kötelességteljesítés természetességével történik. A felsoroltakon kívül számos egyéb munka van folyamatban, árlejtések bonyolódnak le minden héten, megállapodások jönnek létre, a városháza valóban a helyi vállalkozási kedv pezsgő központjává vált. Külön említésre méltó a közúti gépkocsiszolgálat autóparkjának felfrissítése, amire szintén sor került. Hat új, nagy társasgépkocsit vásárolt a város és csak az alvázak közel kétfélmillióba kerülnek. Ezzel azután kiküszöbölik az autóbuszforgalom zavarait.

Megnyugtató dolgok

1.

MOST ismét alaposan elkövetkezett az ideje, hogy gyűjtssem a megnyugtató dolgokat. Ajánlom az olvasónak is. Emlékezetében tartalékoljon ez időkből minél több „kedves történetet“, aztán amolyan „ellesett beszélgetést“ stb. — ne resteljen érte hallgatódzni se, ha kell — a csipp-csupp nagyon jelentéktelen jeleneteket rögzítse agyában, ez mind jól foghat majd . . .

Szeretném az olvasót megtanítani például a helyes ujság-olvasásra is. Necsak a nagybetükön rémüldözzön, hanem vegye észre, értse meg és nagyon szeresse az apró betűket, azok olyan helyesek, olyan vigasztalóak. Csak jól kell keverni. A nagy betűk után — hogy milyen is volt a tegnapi légi harc a Távól-Keleten — ott a kis hir hátrább, az építések hogyan kísérleteznek zajmentes házakkal, hát ez remek. London környékén lövészárkokat ásnak? De lord **Harden** királyi orvos több játszóteret követel a gyermekek számára! Katonai szakértők az eljövendő tengeralattjáró háboru esélyeit találgatják — s a **Manchester Guardian** cikkírója azt mondja, hogy a tengeralattjárókon egerekkel próbálják ki a levegő minőségét. A kis egér hamarabb rosszul lesz, ha nem kap friss levegőt. Igen ám, de a matrózok féltették egereiket a rossz levegőtől és inkább elajándékozták a barátnőiknek. Danzig, Danzig, Danzig! — mondják a nagy betűk s a kicsik arról számolnak be, hogy Angliában a bírósági tárgyalótermekből több nőt kiutasítottak, mert kalap nélkül jelentek meg és ez illetlenség. Most az alsóház elé kerül a dolog, s a belügyminiszter nyilatkozzék: odaállhat-e a nő kalap nélkül a törvény elejibe? A japán hadseregpart minden áron háborut akar? Igen. De az amerikai bíróságok most eldöntik, hogy van-e joga a feleségnek a férj zsebében kutatni; francia lapokban ankéteznek, hogy hogyan viselkedjék a negyvenéves asszony; egy rózsakiállításán meg ötvenegy új rózsafajta szerepel, nagyszerű! S aki megnézte az ujságban a képet, hogy a tiencini drótakadályokon hogyan fekszik három kínai hullája, az utána nézesse meg, de szépen Sacha **Guitry** esküvői képét, aztán nézze meg a cseresznyediszes női kalapot, nézze meg a helsinki-i olimpiász bélyegterveit, nézze meg **Cianot**, amint iskolába viszi a fiát és **Göringet** akkor nézze, amikor éppen járni tanítja a kis Eddát.

— Nahát tessék, itt van! — mondja a gyógyíthatatlan

pesszimista és rácsap az ujságra — ennyi meg ennyi az öngyilkos Európában évente és akkor azt írják nekem, hogy ismét divat lesz a cobolykepp virágkolliével!

Ó, a szerencsétlen, hiszen ez a szép benne! Rettenetes volna, ha csak ennyi és ennyi öngyilkos volna, meg gyermekhalandóság, meg dögvész, kivándorlás, háboru — és cobolykepp virágkolliével nem volna. Ez igen szép kis hír és mögötte ez a másik — ez is milyen megnyugtató: olasz tudósok azon vitatkoznak, hogy mennyi ideig él a teknősbéka. Ennél már csak az volna szebb, ha a teknősbékák vitatnák, hogy mi lehet egy olasz tudósnak az átlagos életkora.

2.

GYÜJTENI, gyűjteni az ilyesmit szorgalmasan, míg nem késő!

Arról beszélgettünk például a multkor, hogy ugye mindenkinek van valami... hogy is mondjam, izéje, na... ilyen... bolondériának hívják magyarul, jasszul sigánnak, az angol hobbynak nevezi, de vannak nagyon finom árnyalati különbségek. Az persze elég gyakori, hogy valaki azt mondja: nekem nincs semmi ilyen hóbortom, semmi a világon! Ezt mondta egy igen tisztelt és szeretett jóemberem is, egy nagy vállalat vezérigazgatója, köznyelven „a Doktor”. S rákövetkező napon igen pontos ember létére, elkésett valami korareggeli találkozóóról.

— Bocsánat — ezzel mentegetőzött — amig borotválkoztam, meg mi...

— Ugyan, hát az két perc!

— Két perc? Hoogyne! Hiszen csak a szappanozás pontosan öt perc!

— Öt perc?! Én végighuzom az ecsettel, levakarom és kész.

— Hát ez nem olyan egyszerű — és kiderült, hogy a Doktornak van erre a célra egy pontosan öt percre beállított homokórája. Ő enélkül nem tud borotválkozni. Kiteszi a homokórát és szappanoz, szappanoz, szappanoz, amig át nem pereg az egész. Egy pillanattal sem többet, eggyel sem kevesebbet.

Ime: tessék eltenni. Jól esik tudni, hogy ma, amikor már semminek az ellenkezője se igaz, amikor már a közmondások sem igazak — és senki sem ugy arat, ahogy vetett, a mennykő képes csalánba ütni, amelyik kutya nem ugat, az harap és viszont nem lehetetlen, hogy Nubia párduca egy napon gyáva nyulat szül — akkor háboru és tankok s Tien-cin és az egész Távol-Kelet ide vagy oda: egy ember áll a tükör előtt, ott a homokórája és szappanoz, szappanoz, szappanoz. Egy hétig ez volt nyugalmam alapja. Reggel átfutom az ujságot és leteszem s gondolom: azért nincs semmi baj... a Doktor most szappanoz. öt percig.

3.

VAGY mondjuk ez: az autobuszon szemben ül velem

egy ur. Olyan, akire azt mondjuk: rosszarcu ember. Ráné-
zek és rögtön eszembe jut, hogy hál' Istennek ez az ember
nekem nem rokonom, nem barátom, nem is ismerem. Nem-
csak rosszarcu, de gusztustalan is. Nagyokat krárog a ké-
pembe és eszibe sem jut, legalább a tenyerét a szája elé
rakni, s az orrához nyulkál, a körmit piszkálja, szóval min-
dent elkövet, hogy ne tudjam megszeretni.

S a következő állomáson beszáll egy ismerőse. Szer-
vusz, hogy vagy, hova mégy, stb. És aztán azt kérdi ez a
másik: **a kislány?** — Shopp, ez volt a varázsszó. Ez az em-
ber illedelmesen otthagyja az orrát, nem krárog, megfénye-
sedik a szeme, felderül az a savanyu szája, mit részletez-
zem, **szép lesz ez az ember!** És rákezdi:

— Hát kérlek, tiszta jeles! Az osztályfőnökével éppen
tegnap beszéltem, nem tudott szavakat találni kérlek, nem
tudott! De nem csak ő! Az összes tanárai rajonganak érte!
Az osztálytársai imádják! — csak felkiáltójeleket és gon-
dolatjeleket használt —. Micsoda tehetség ez a gyerek,
te . . . zseni . . . lángész! Nyolcadikosoknak ő csinálta a ma-
tematikai dolgozatokat . . . S hogy uszik! . . . Az orvos azt
mondja, hogy nem is látott még ilyen tüdőt! Olyan sokáig
birja a víz alatt, hogy az ember már rosszul lesz! Te, az
angol tanár azt mondja, hogy olyan kiejtése van, mint egy
született angolnak. És láttad a képet, amit öcsiről festett?
C! Barátom!

És két állomással tovább megyek, hallgatódzni. Ott
együtt szállnak le ezek ketten: öregem, hogy táncol ez a
gyerek, hogy táncol! Kapkodják a társaságban, kapkodják!
Hallanád, ahogy az elmesél egy történetet! Hát meg kell
halni a nevetéstől, meg kell halni!

4.

S ISMÉT más: a rendőrség előtt áll a rabomobil. A sof-
főr türelmetlen. Odaszól a rendőrnek, aki mellette ül: gye-
rünk! Hát hozzák már! Mi lesz?

Már a gép morog, s a keze a volánon. A rendőr tovább
adja: gyerünk már fiuk, mi lesz? — s a kapuvártás rendőr
is beszél a kapu alá: mozgás, mozgás!

Kihoznak egy öreg csavargót, biztosan a toloncha viszik.
Torzonborz, rongyos, vén csavargó, tanulmányfej. Mezit-
láb, nadrágféle rajta, inge cafatokban, szemében az öregség
kis hig vizei. Két rendőr mögötte, az egyik már nyitja az aj-
tót, az öreg már emeli a lábát és akkor megáll s azt mondja:

— **A kenyerem . . . ott felejtettem az ablakon . . .** — s
elindul vissza. A két rendőr vele. Az egyik odaszól a soffőr
melletti rendőrnek: **a kenyerit itt felejtette . . .** A soffőr bó-
lint: **a kenyerit itt felejtette . . .** A kapuvárta: **a kenyerit itt
felejtette az öreg . . .**

S hozza az öreg a darab kenyeret. Ujságpapirba bugyo-
lálgatja — gyürkés félcipó, alamizna-kenyér — csavargatja
a papirba és elejti. A rendőr hajlik le érte . . . felveszi a ke-

nyeret, porolja, rá is fuj, sodanyujtja. A soffőr visszaszól: megvan? — Meg! — Na akkor menjünk. — S elindulnak a kenyérrrel.

5.

ELTETTEM ezt is, ez meg vidám. Délután három óra felé a vendéglő kertjében kései ebédelők dühítik a személyzetet. Miért nincs már vagdalt libamell? És mért nem tettek félre turósgombócot? Ő négy éve jár ide, tudhatnák, hogy szereti! A leves hideg, a sör meleg, hol az ujság? Micsoda kiszolgálás, stb. S akkor megérkezik a tanár ur és leül. Csöndesen ül vagy nyolc-tíz percig. Hozzák neki a levest. Ujjongva felkiált:

— Nahát, már itt a leves? Nem is szóltam!

— Láttam a tanár urat.

— No ez pompás. Mit ad még?

— Van karaj.

— Karaj? Remek! Hozzon karajt, éppen azt akartam. A pincér gondolkodik és azt mondja:

— De nem baj, hogy nem karaj?

— Nem, dehogy is, miért volna baj? Oly mindegy.

Megezzi a levest, kap valami hust.

— Á, á, á, már itt is van? Nagyszerű! Turósgombóc van, ugye? Remélem, van?

— Sajnos, nincs.

— Na nem baj. Hát hozzon, ami van.

A tanár urnak hoznak, ami van. Megezzi. Fizet, fogja a kalapját, kőtjét. Egy vendégkiabáló tulső sarokból: **legalább étlapot adjanak az embernek!** — S a tanár ur rohan és odaadja az étlapot: **tessék!** Aztán szól egy-két szót a kutyának, alázatos szolgáját köszön a csaposnak és elmegy.

6.

S HÁT a kisposta, ahol csomagot adok fel s jön egy már ugy második virágzásban levő hölgy és igen halkán mondv a nevét, és nagyon reménykedve, poste restante levél iránt érdeklődik.

Finom kis öreg néni a postáskisasszony — a vastag fehér bajuszu altiszt, aki a csomaggal bibelődik — így szólítja: kisasszonykám. Kisasszonykám átfutja a leveleket és egyet odaad. . . — a hölgy nézi, forgatja a levelet . . . s még vár, vár . . . Végül megkérdi:

— Több nincs?

— Több nincs.

— Köszönöm.

— Kérem. — A hölgy elmegy a levéllel.

A postás bácsi azt mondja:

— Sose elég ezeknek.

— Hja, a szerelem . . . — így a kisasszonykám, s bólogatnak ketten — a szerelem, a szerelem . . . — alattuk légoltalmi pince, ki van irva a cédulára — bólogatnak, sose elég, sose . . . nincs az Istennek az a levele, ami elég volna.

MEG az uszodában, amit a két pincér beszélt. Két szabadnapos pincér, urak voltak a pénzükért, feküdtek a napon s tejet rendeltek, itták és beszélgettek. Háttal feljűk s hunyt szemmel fekszem, a beszélgetésűkből kiderűl lassanként, hogy pincérek.

— S minek köszönhetem mindezt? — azt mondja az egyik és ez a „mindezt“ hallgatólág valami igen szép és nagy dolog lehet, amit a maga erejéből ért el, még nem tudom, hogy mi az. — Na minek? Annak, hogy én rajtam aztán hiába röhögött az egész étterem, én nem törődtem vele. Minden szabad időmben tanultam. Mig a többiek összebujtak pletyizni, én magoltam és magoltam és magoltam. Mert mi az, amit a kurzuson el lehet lesni? Semmi. Heti egy óra, semmi. És mennyi mindent tanitanak, ami nem is a szakmához tartozik! Hogy leves az leves, az nem mindegy, mert konzomé az konzomé, de már potázs, az potázs barátom. Tudod, például, járt oda egy tanár, hát az ugy bezsélt franciául, mint a vízfolyás. Ideje nem sok volt, de mit csináltam? Minden reggel egy listára összeirtam azokat a szavakat, amiket kiválasztottam, hogy ez kell. A listát a levessel odaadtam eléje. Mire a feketéig eljutott, kijavitotta a helyesírásomat és odairta, hogy mi mit jelent franciául, mert az neki semmi. Éjszaka aztán bevágtam. Láttá, hogy komolyból csinálom, szívesen segített. Másfél évig gürcöltem így öregem, s most megvan!

Hogy mi van meg, az kiderűl. Ő megtanult franciául, s egy banketten, ahol felszolgált, felfedezte őt valami párisi vendéglős nagyság. Megtetszett neki a fiu, viszi magával kitűnő állásba. Én meg az imént néztem át a délutáni lapokat... hát aggasztó, aggasztó! De ez a pincér most nagyon boldog, ő nem téveszti össze a potázst a konzoméval, pályafutása fordulóhoz érkezett, most nekirugaszkodik és gyerűnk!

8.

AZTÁN egy lirai kép, például — nem tulcukrozott, édeskés — csak igen finom.

Az egyik hatóságnál egy tisztviselőnő asztalán csöng a telefon. Pardon — azt mondja a feleknek — egy pillanat! — S leemeli a kagylót, holló, tessék! Valami igazolásról van szó, amiben személyleírásnak kell lenni és igen nagy ur lehet a telefonáló, mert a hölgy vállalja, hogy:

— Tessék csak bemondani, máris irom — s maga elé tereget egy iv papírt és írja, amit a telefonáló — az anya — mond a lányáról. Irja sorra és mindig ismétli magának az adatokat, melyek, amint hangsulyozza, őket, rendre, már nem is csak adatok.

— Neve? Iűgen... — beírja.

— Kora? — Tizennyolc éves...

— Termete? — Magas...

- Arca? — Ovális . . .
- Haja? — Sötétbarna . . .
- Szeme? — Világoskék . . .
- Szája? — Rendes . . .
- Orra? — Rendes . . .

— Különös ismertető jelei? — Nincsenek — és felnéz a felekre s azt mondja ellágyulva: **szép lehet . . .** S a felek vissza: **szép lehet . . .**

*

Nagyjából ilyeneket tessék most összegyűjteni és eltenni még nehezebb időkre. Ha az ember soká csinálta, már sokat összegyűjtött, s van bizonyos gyakorlata a válogatásban, akkor talál olyant — ismeretlen, idegen, többé soha nem látott emberek között — hogy szinte azt mondja rá, a ráatalálás még friss örömeiben: **nahát . . . már ezért is érdemes volt! . . .**

Rádíó Bucuresti . . .

A bucureştii rádiószolgálat magyarnyelvű adása során a bemondó a napokban érdekes aradi vonatkozású hírral foglalkozott. Ismertette azt a lélekemelően szép ünnepséget, amit az aradmegyei Erdőhegy református lakossága rendezett és méltató szavakkal emlékezett meg **Nagy Zoltán** református ~~Békkész beszédéről, hogy a gyülekezet~~ ^{Belkész beszédéről, hogy a gyülekezet} tiszteletére a szeretet, a jóság és megértés szavait intézte. Elismeréssel állapította meg a bucureştii rádiószolgálat magyarnyelvű adása alkalmával a bemondó, hogy itt,

ebben az aradmegyei faluban valóban emberi szavak csendültek össze a harang magasbaszárnyaló szavával s hogy a gyűlölet, az egymásraacsarkodást kirekesztették az emelkedett hangulatu ünnepség napirendjéből.

Szóval az aradmegyei község harangszava elhallatszott Bucureştibe és ott is olyan hurokat hozott rezgésbe, amelyek ugylátszik azonos hangolásuknál fogva reagálnak a sokszáz kilométernyire elmondottakra. És amikor ezt megállapítjuk, kicsit részletesebben kívánunk foglalkozni a bucureştii magyarnyelvű rádióhírszolgálat általánában, mert úgy érezzük, akad ezzel kapcsolatosan elmondanivaló.

Elsősorban is örömmel és megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi időben

a magyar leadások műsorából száműzték a politikát. Tájékoztatásokkal, belföldi vonatkozású közlésekkel szolgál a bemondó és mondanunk sem kell, hiszen ez nyilvánvaló, hogy akik végighallgatják az adást, nem nélkülözik a politikát.

A bucureştii rádió magyarnyelvű hírszolgálat **valóban elismerésreméltó példát szolgáltat,** amikor bizonyosságot tesz arról, hogy a nem államnyelven történő adásnak nem feltétlenül a gyűlölködéskeltést, a ha-

ragszítást és minden létező ellentétnek még jobban való elmélyítését kell szolgálnia. Ellenkezőleg.

A közlekedést, a megértést, a munkában való összefogást hirdetheti a rádió, ha nem válik a politizálás, a szóharc elfogult, tárgyilagosságot nem ismerő eszközevé.

Az országban élő magyarság már régebb ideje hangoztatja, hogy igenis, a bucureştii rádió igazgatósága közérdekű szolgálatot tenne, ha bevezetné a magyarnyelvű adást. A fontos belpolitikai vonatkozású, országos gazdasági és közigazgatási jellegű intézkedések természetesen mindenkit érdekelnek, aki itt él ebben az országban és vajjon nem a köz érdekét jelenti-e az, ha ezeket a kérdéseket anyanyelvükön ismerhetik meg a polgárok, akik tekintélyes számban élnek itt úgy, hogy egyáltalában nem, vagy csak gyengén beszélik az állam nyelvét. A kívánságnak nem volt foganatja, soha még egyetlen rendszer alatt sem találták meg a módját annak, hogy a rádióhullámokon keresztül keressek a közeledés, a megértés és a megértés útját...

Most azután, hogy zavaros időkben, nyugtalan nemzetközi helyzet közepette magyar nyelven is megszólalt a bucureştii leadóállomás bemondója, nem titkoljuk, bizonyos aggodalom merült fel bennünk. Hogyan, kérdeztük, hogyan, hát megkezdődik a szópárbaj, a rádión keresztül való vita, aminek lendülete feltétlenül közelről érinti az itt élő magyarságot. Hogyan, kérdeztük, hogyan, hát ez lett a magyar lakosság óhajából? Így, az izgalmas idők kiéleződött hangulatának felfokozásával kellett megvalósulnia a régi kívánságnak?

Örömmel és megnyugvással iktatjuk ide, hogy ugyilátszik mégsem így történik. Ugyilátszik Bucureştiben megtalálták a módját annak, hogy az itt élő magyar kisebbségekhez szóljanak anélkül, hogy ezzel hozzájárulnának a Danzigtól Tiencsinig és Archangelszktól Tuniszig hullámzó nyugtalan-ság és idegesség fokozásához.

kikapcsolták a lehetőséghez képest a politikát és ezzel hozzájárulnak az amugy is nyugalmából kiköken-tett otthon, a magánlakás egyensúlyi helyzetének megőrzését célzó nehéz munkához, amit bizony családonként kell manapság mindenkinek megvívnia...

Mint ahogy a rádióknak bizony nem a zavartkeltés és a legbelső magánéletbe hatoló izgatás a célja és rendeltetése. A rádió nagyszerű jelkép és még nagyszerűbb eszköz, a megértés, a határokon és minden mesterséges akadályon egyszer amugy is átcsapó testvéri kiegyezés és találkozás nagyszerű eszméjének szolgálatában...

**Egy lapra fizessen elő
de az az egy – jó legyen**

Nem lehet elhallgatni . . .

Az élet nagy regényíró, bizony ez már alaposan elcsé-
pelt, de igazságából mit sem veszített megállapítás. Micsoda
regényfigurák szaladgálnak kisvárosaink uccáin, tábo-
roznak a kávéházi asztalok mellett és szövögetik a maguk
regényét, ami bizony kicsit kórrajz is, életkörülményeink
szomorú kórrajza.

Fantasztikus egzisztenciák tenyésznek ki a nincstelen- ség sivár melléküccájában

és ezeknek az egzisztenciáknak mindjobban elszaporodó
példánya a „leleplező“ sajtólény, aki soha meg nem jelenő,
vagy ha már nem sikerült az eredeti elképzelés, a nyilvános-
ság kizárásával napvilágra kerülő sajtótermékekben próbál-
ják megtalálni kicsiny létük anyagi forrásait. A tarhásokról
van szó, a tarhásokról, akik ötletekben mindig gazdagok
és nem ügyelnek arra, hogy néha, sőt igen gyakran egymás-
tól plagizálják el azt a végeredményében csekélyszámu és
minden esetben rövid egy szóval jellemezhető munkaprogram-
mot, aminek életkörülményeiket kellene biztosítania.

Mostanában ismét „leleplezési“ láz kapott lábra a vidéki
városokban. Itt is, ott is felüti a fejét a szimatoló sajtólény,
aki a messzi multakban, vagy a közelmultban turkálva,

nagyvállalatok állítólagos szennyesét kívánja nyilvános- ságra hozni.

Illetve nem is kívánja, csak azt szeretné, ha a „megfenyege-
tett“ vállalatok kinyitnák kicsit, legalább valamennyire a
vaskasszát és számukra is juttatnának némi morzsát abból a
pénzből, amit a gazdasági élet vérkeringése forgalmaz meg
a munka és áru piacán.

Nem is tudjuk, sajnáljuk-e ezeket a szegény, szeren-
csétlen tarhásokat, vagy mit is érezzünk irányukban, annyi
azonban bizonyos, hogy a becsületes sajtó és általában a
gazdasági élet és a munka nevében

erélyesen tiltakoznunk kell kísérleteik ellen.

Tudomásunk szerint jelenleg is több erdélyi városban ké-
szülnek ilyen tarha-hadjáratok, céljuk állítólag a leleple-
zés, valójában pedig a „vágás“. Sajtótermékek készülnek
állítólagos adathalmazokkal, hogy miképpen is létesültek
egyes nagy ipari vállalkozások. Mások bizonyos visszaélések-
nek akarnak sajtóhangot kelteni, diogeneszi lámpával kíván-
nak a derék purifikátorok belevilágítani a vállalati vezet-
és titkaiba és hasonló szenzációkkal szeretnének pénzt szerez-
ni . . . nem is annyira könyvük eladása, mint ki nem adása
révén.

Az idők azonban eljártak a gazdasági élet eme gáncs-
nélküli lovagjai felett. Volt idő, nem is olyan régen, amikor
egy-egy nagyvállalat tekintélyes összeget áldozott, ha nem is
az „igazság“ elhallgattatására, de a botrány elkerülése érde-

kében. Azóta azonban úgy alakultak a körülmények, hogy mindenütt tisztába jöttek az igazsággal:

Ic kell számolni az ilyen zsarolási kísérletekkel, mert másként örök forrásává válnak a dolgozni nem akaró, vagy nem tudó „sajtóemberek“ kincskeresési szomjának. Különbösen is, ma már olyan közigazgatási és állami, valamint erkölcsi és társadalmi ellenőrzés alatt áll minden nagyvállalat, annyi „erkölcstisztogatósi“ kísérlet folyt már a nagyvállalatok vaskasszái körül, hogy meddő kísérlet minden nagy „leleplezés“, ami így jóeleve esedik a „kasszasikertől“.

Ujra és nyomatékosan felhívjuk az illetékesek figyelmét a tarhások szünni nem akaró, sőt friss erővel meg-megujuló rohamaira, amiknek bizony itt lenne az ideje véget vetni...

Husz éve annak,

hogy átvettem lapom szerkesztését, mely akkor a nyolcadik évfolyamában élt. Senkisem kényszerített arra, hogy önálló lapszerkesztő legyek, hogy nevémmel fedezzek egy ujságot, amely az én gondolataim, véleményeim és valljuk be — sokszor szenvedélyeim tükre.

Senki sem beszélt rá, senki se adta tanácsul, senki se mondta, hogy kívánatos — és én mégis elindultam azon az uton, amelyen az ember nagyon sok kellemetlenséget szerez és elveszti a barátait.

Ezzel el is mondtam, hogy mi volt az **Aradi Élet**, majd az **Erdélyi Élet** s egy rövid idő óta, kényszercimváltás következtében, az **Ország-Világ** husz esztendeje, mi történt két évtized alatt, amióta én szerkesztem ezt a lapot.

Husz éve élek állandó izgalomban és vigyázok arra, hogy ne legyek igazságtalan, de ne legyek puha se. Husz éve minden lapszám kinyomtatása és uccára dobása után meghalok, hogy néhány nap múlva aztán újra szülessek.

Teljes világossággal és objektivitással látom, hogy a cikkeknek, amelyeket inspiráltam, a riportoknak, amelyeknek az anyagát összehordtam és formába öntöttem: az életük nem hosszabb, mint az a néhány nap, amely alatt a kolportázs első rohama végigfut az országon.

Tudom, hogy az a sokmillió betű, amely ilyen nagy idő alatt helyet foglal egy lap hasábjain: csupa olyan katona, aki halálra van ítélve már akkor, amikor beállt a sorba.

Ez a betű sorsa

és a szerkesztőé: olyan gyerekeket teremt, akiknek élete nem sokkal hosszabb, mint a kimondott szóé.

De a **kimondott** szónak is van rezonanciája, van visszhangja. Van-e vajjon a **leirt** szónak is hatása? Bizonyára. Még nem konstruáltak ugyan mérőkészüléket, amellyel a súlyát fel lehetne mérni egy ujságcikknek, de az az érzésem,

az a hitem, hogy lapom husz év alatt sok sort irt olyant, ami miatt emlékezni kell a lap nevére, az én nevemre és ami miatt rámmutatnak néha az uccán: Ni, itt megy a **Geller**, akinek a lapjában megirták annakidején több pénzintézet botrányos fizetéseképtelenségét.

Be kell vallanom, hogy a saját lapjával mindig a szerkesztő a legelégedetlenebb. Én találok meg mindig a legtöbb hibát, én tartom legkönnyebben rossznak azt, ami már megjelent. De még nekem is vissza kell emlékezmem lapom néhány cikkére.

Amikor ezeket a sorokat írom, előttem van husz év-folyam kötetbe gyűjtött lapszáma és sorban megnézem azokat a cikkeket, amelyek nekem kedvesek, amelyeket fontosnak tartok még ma is és amelyekben a lap gerince, a lap szelleme nyilatkozott meg annakidején. Ilyen volt az a riport sorozat, amelyben a városi mozi problémájával foglalkoztunk, ilyen volt az a cikksorozat, amelyben megirtuk egy nagyvállalat belső titkait, amikről még a vezetőség sem tudott olyan pontosan, mint mi. Egyszer felfedtünk egy erkölcsbotrányt: a leleplezésnek nem botránykeltő, hanem gyógyító hatása volt. Másszor cikksorozatot irtunk azokról az emberekről, akiket városszerte nem szeretnek és akiknek még senki sem merte szembe megmondani az igazat. Mi megmondtuk — mert **mi nem félünk**.

És ebben látom lapom igazát és érdemét. Ez a lap nem fél a gatzól, akkor se, ha az sokkal erősebb, mint mi. Még pedig azért, mert

nincs erősebb, mint a nyomtatott betű, nincs hatalmasabb, mint a nyilvánosság előtt elhangzott szó — ha az igazságot keresi.

És én azt keresem mindig — azt fogom keresni a jövőben is.

g. ö.

— A VÁROSVEZETŐSÉG által bevezetett községi reklámilletékek rendszerével kapcsolatosan állandóan a legkülönbözőbb hírek kerülnek forgalomba, amelyek csupán abban egyeznek meg, hogy tulozzák ezt a városi közterhet. Már többbizben megállapítottuk, hogy a reklámilletékeket a lehető legmérsékeltebb díjazás szerint állapították meg. Tekintettel azonban a felelőtlenül terjesztett híresztelésekre, többen kéréssel fordultak szerkesztőségünkhöz, hogy szolgáljunk részletes tájékoztatással. A kéréseknek az **Ország-Világ** eleget tesz és legközelebbi számunkban teljes egészében leközöljük a vonatkozó szabályrendeletnek a közönséget érdeklő részleteit, magyar fordításban. Itt írjuk meg különben, hogy a városvezetőség különben is tájékoztató nyomtatványokat készített, amelyeket díjmentesen juttatnak el rövidesen az érdekeltekhez.

az Ország Világ panaszfala mellett, mindenki elzokoghatja minden bánatát

IGEN TISZTELT SZERKESZTŐ ÚR,

bizony, háládatlan az ember. Már elfelejtettük a régi, „kurb-lis“ telefonkészülékek minden baját, dühét, már elfelejtet-tük, hogy mennyit veszekedtünk a szegény „halló nagysá-dokkal“, akik sokszor bizony nem is tehettek a rossz össze-köttetésről. Szóval most már mindent felejtünk és a legna-gyobb lelkinyugalommal tárcsázunk . . . illetve nem is olyan nyugalommal, mint ahogyan azt elvárnánk, hiszen éppen azért mondtunk az imént, hogy az ember hálátlan. Egyre több panasz, egyre több zokszó hallatszik az új, teljesen géperejű, önműködő távbeszélőközpont munkája ellen, mert a hálátlan közönség nem hajlandó tudomásul venni, hogy zavar és zökkenő ellenére is milyen hálával tartozunk a táv-beszélő társaságnak, mert üzletpolitikája ugy kívánta, hogy Aradon is bevezessék az önműködő távbeszélő szolgálatot . . .

Akinek sok dolga akad a távbeszélővel, az megállapít-hatja, hogy sajnos

a panaszok és kifakadások nem indokolatlanok.

Tagadhatatlanul valami baj van, vagy a készülékekkel, vagy a központtal, vagy pedig, amint egy szakértő ismerősöm el-magyarázta, mind a kettővel. Leggyakoribb panasz, hogy ha például egy szám foglalt és történetesen másik szám keresi, nagyon gyakran nem a foglalt jelzést adja a készülék, ha-nem nyilvánvalóan művi, tehát szerkezeti hiba folytán másik számot kapcsol a központ és ide csenget be a hívókészülék. Elképzelhető azután mindkét fél bosszusága, de különösen az ok nélkül feltárcsázott szám tulajdonosának felháborodá-sa, amikor kiderül a — tévedés. A legkellemetlenebb ilyen zavarok természetesen az esti, vagy éppen éjszakai órákban adódnak, amikor is álmából felzavart távbeszélő tulajdonos káromkodik a vonal tulsó oldalán.

Erre a zavarra felhozhatnák a távbeszélő társaság ré-széről azt a kifogást, hogy a hívó fél tévesen tárcsázott. De a rossz kapcsolások olyan rendszeresen ismétlődnek, hogy akadtak Aradon olyanok, akik próbát tettek, ugyanazt a szá-mot többször is felhívták és minden alkalommal ugyanaz a zavar mutatkozott, míg végül is a kísérletezés során mégis sikerült a foglalt jelet előcsalogatni a készülékből. Szakértői vélemények szerint ez csakis úgy történhetik meg, hogy a szerkezeti hiba folytán a készülék, vagyis az a bizonyos kap-csolódúc, amelyben több szám kapcsolószerkezete nyer el-helyezést a központban, nem bírja el a terhelést és a készü-lék a dúcban a hívott, de foglalt számhoz legközelebb lévő zámot kapcsolja.

Ugyancsak szakértők megállapítása szerint különben az Aradon elhelyezett távbeszélő központ — amelynek működésében már a kezdet kezdetén zavarok mutatkoztak és amelynek kibővítéséről már akkor szó volt — szintén nem a legsikerültebb gyártmány, amelyet nagyrészt éppen azért helyeztek el Aradon, mert másutt sehol sem találni ilyen rendszerű központokat. Már ami az ikertelefon-rendszert illeti, ezen a téren is megmutatkozik az aradi központ hátránya, mert mindenütt külföldön olyan módszer szerint épültek a kapcsolószerkezetek, hogy egy vonalra nem két, hanem négy állomás kapcsolható be, ami természetesen lényegesen csökkentené az előfizetési díjat. Ám külföldön a négyállomásos rendszer is kedvezőbb, mint Aradon a kettős ikerrendszer, mert ennek az itt alkalmazott módszernek az a kellemetlen és nem tulságosan közhasznú különlegessége, hogy egyik állomásról kihallgatható a másik állomás minden egyes beszélgetése. Az iker-társ nem is sejtí, mikor beszél a másik készülék, holott külföldön a készülékek jelzik, ha az ikertelefonon beszélnek és emellett a bekapcsolás úgy történik, hogy az ikerállomások nem hallhatják az éppen beszélő társkészüléken keresztül folyó beszélgetést.

Talán mondanunk sem kell, hogy nem a helyi távbeszélő szolgálat vezetőségét és munkáját kifogásoljuk, amikor mindezt szóvátesszük, bár ezzel kapcsolatosan is lenne némi mondanivalónk. Így például, az utóbbi időben nagyon lecsökkent a városközi távbeszélő szolgálat színvonala, aminek egyszerű magyarázata az, hogy az előfizetők a hó végén mindig nagyobb összegről szóló számlát kaptak, mint amilyen értékű beszélgetést folytattak, — ennek lett természetes következménye az interurban beszélgetéseknek a lehető legminimálisabbra való csökkentése. Megjegyzendő még az is, hogy a 03, a tájékoztató szolgálat egyáltalában alig jelentkezik, ha pedig az esti órákban romlik el valahol a távbeszélő — ami nem ritkaság —, annak bejelentésével is reggelig kell várni, nem beszélve a megjavításról, ami pedig néha feltétlenül sürgős lenne.

Dehát mindez az általános rendszer hibája és helyi viszonylatban nem igen lehet segíteni a zavarokon. Viszont tudomásunk szerint a Távbeszélő Társaság bizonyos kötelezettségeket vállalt és talán nem lenne közérdekellenes, ha akadna valaki, elsősorban itt Aradon, aki utána nézne, hogy vajjon maradéktalanul teljesítették-e ezeket a kötelezettségeket ...?

Tárcsa Marcsa.

*Egy lapra fizessen elő,
de az az egy - jó legyen!*

Ez London!

Minden országban élnek olyan külföldiek, akik néhány heti vagy havi ottartózkodás után már ismerik, — legalább is azt hiszik, hogy ismerik —, az illető országot, annak népet és mentalitását. Lehet, hogy ez áll minden más országra, de nem Angliára.

Angliával — mondta egy híres francia író — úgy vagyok, mint az asszonyokkal: mennél jobban ismerem őket, annál kevésbé ismerem ki magamat náluk. Emberek, akik már évtizedek óta itt élnek, így fejezik ki érzelmeiket:

— Ezt az országot vagy lehet szeretni, vagy nem —, de megszeretni nem lehet. Mások szerint pedig ezt az országot nem lehet szeretni, ezt az országot csak tisztelni lehet.

Akárhogy is van: aki azzal a céllal jött ide, hogy csak bizonyos ideig marad és ha majd arrivált, vagy vagyont gyűjtött, visszamegy a hazájába, az, kevés kivétellel, mind itt maradt. Nemcsak most van ez így, amikor a kényszerült népvándorlás veti ide az embereket, hanem így volt már a háború előtt is. Ha hiányzik is a kontinentális embernek a mindennél fontosabb kávéház, a napsugár és a megszokott „gemütlich“ élet, mégis van ebben az országban sok-sok valami, ami, dacára a ködnek, a reumát termesztő nedvességnek s a kevésbé izes ételeknek, itt fogja a külföldit. Azt sem lehet éppen mondani, hogy ez azért van, mert az arany az uccán fekszik. Ellenkezőleg, nagyon is mélyen a földben fekszik az az arany egy angol fontnak megfelelő leiösszeget odahaza sokkal könnyebben adunk ki, mint az angol az öt font-sterlingjét.

Ha igaz — mint ahogy tényleg igaz —, hogy gyönyörű érzés megérkezni Párizsba, úgy igaz az is, hogy Londonból elutazni nagyon nehéz. Ebben az agyonadminisztrált és agyonmechanizált világban balzsamként hat néha az angol ember becsületes naivitása és nagyhiba, szokásaikat a „viszszamaradottság“ felületes jelzőjével illetni. Sokan vannak, akik soha nem fogják megérteni az angolokat, de ne felejtjük el, hogy az angol sem bírja felfogni, hogyan lehet már tízóraira paprikás pörköltet reggelizni. Én megértem, öszintén szólva, hiányzik is nekem, — de nekik nem.

AZ ANGOL MINDIG SIET

Sokszor hallani tul a Csatornán, hogy az angol unalmas és lassu. Ez nem egészen így van, mert az angol polgár, mindig elfoglalt, mindig siet valahová, mindig „very busy“. Programjaikat nem napokkal, de hetekkel, nem ritkán hónapokkal előbb csinálják, mégis vannak napok, melyekre öt-hat meghívás is esik. Még jó, ha csak három-négy „at ho-

me“ meghívás (megfelel a mi „jour“ kifejezésünknek) tölt ki egy-egy ilyen délutánt. Vannak esték, mikor frakkban, klakkban (ez utóbbit Angliában alig viselik) a meghívások egész sorát kell végigcsinálni. Gyakran előfordul, hogy déléltől valamilyen temetésen kell megjelenni, később pedig egy esküvőn.

A legtöbb londoni nem is lakik Londonban, hanem valahol kint a periférián vagy a Countrysn és bizony a be- és kitazás órákat vesz igénybe. Ezért azután lépten-nyomon látni jólöltözött urakat és hölgyeket, kalapdobozzal és apró kiegészítéssel a kezükben, — kik már kora reggel óta viszik magukkal estélyi ruháikat és a különböző alkalmaknak megfelelő különféle kalapjaikat.

Nemrégiben, egy pénteki napon —, péntek a hét legmozgalmasabb társaságbeli- napja, — egy hölgyismerősömet kellett temetésre elkísérni, azután pedig Garden Partyra voltunk hivatalosak. A vidéken lakó hölgy, a Partyra való tekintettel, már odahaza felöltötte színes nyári ruháját, míg a temetési külsőt, sötét kabát és fekete fátyolos kalap adta meg. A Garden Party-ra szánt, orgonavirágokkal és lila-fehér tüllfátyollal gazdagon diszitett kalapocskát, dobozban az egyik üres padra tettük. Hogy történt, hogy nem — valószínűleg a nagy tolongásban a kalapdoboz fedele kinyílt és a kikandikáló virághalmaz meg a színes fátyolszalag magára vonta az egyik temetkezési alkalmazott figyelmét —, elég az hozzá, hogy mikor a virágoktól elborított koporsót a barátok sorfala között kivitték a teremből, hölgyismerősöm közel volt az ájuláshoz: a koszoruk tetején ott viritott az ismerős orgonavirágos szalmakalap, libegő lila-fehér fátylaival.

ORVOSOK

A „The Citadel“ című könyv és a hasonló film (azt hiszem, magyar címe: „Réztábla a kapu alatt“ volt) kiméltelen leleplezéssel a Harley-beli orvos-primadonnák viselt dolgairól, hónapokig tartotta lázban az angol közvéleményt és nem legutolsó sorban az orvosi kart. De mindez háttérbe szorul, a clerkenæll-i bíróságon, dr. I. B. Stevenfl kb. 5000 leies orvosi honorárium ügyében megtartott tárgyalás mögött. Stevens doktor, könnyebb természetű sebet kezel egyik páciense kezén: kimosta és bekötözte. A páciens sokallotta a tíz-tizenötperces kezelésért ezt a horribilis összeget és így perre ment a dolog. A bírót is zavarba hozta az összeg nagysága, főleg mikor az orvos védekezéséül felhozta, hogy nem is a néhány perces kezelésért számított ennyit, hanem mert a „kezelés előtt és után hosszasan kellett megmosnia a kezét.“ Az ítélet, amely jellemzi az angol bíró közmondásos jó szívet, salamoni ítélet volt. Erkölcileg az orvos nem vesztette el a pert, a páciens nem nyerte meg. A páciensnek meg kellett fizetnie a vitás honoráriumot, az orvosnak pedig a perköltséget. Hogy az utóbbi a többszöröse

volt a honoráriumnak, — nem tartozik a dolog lényegéhez.

RENDŐR

Az angol rendőr kedvessége hozzátartozik az ország tradíciójához. Az angol Bobby nem is rendőr, inkább egy tanítóbácsi féle. Kardot, revolvért nem hord: rövid gumirud van a ruhája alatt, de oly gondosan elrejtve, hogy szükség esetén nem is olyan egyszerű azt onnan előszedni.

Boldog, ha valami kérdéssel fordulnak hozzá és válasza nem rideg, katonásan rövid, inkább gyengéd és gondoskodással teli.

Egy barátom, aki nemrég jött ki Londonba és sem Londont, sem pedig az angol nyelv árnyalatait még nem ismeri kellően, a város egyik legforgalmasabb pontján, a Hyde Park előtti térségen, anap legforgalmasabb órájában, magavezetettkocsijával elállva a hatalmas forgalom útját, a rendőrtől kért felvilágosítást aziránt, hogy merre van a Maida Vale? Ugy ejtette, ki, mint ahogy irva van. A közlekedési rendőr, anélkül, hogy a kocsik irányítására széttárt kezét leengedte volna, odahajolt a kocsához:

„Őn helytelenül ejti ki, nem mondják Maida Vale, hanem Méide Vél. Most pedig hajtson egyenesen, fél perc múlva ott lesz — és otthon gyakorolja az uccaneveket jól kiejteni.“

De a kalauzok udvariassága sem hagy kívánni valót. Mellettem az autobuszban egy házaspár vitatkozik. A férj igyekszik meggyőzni az asszonyt, hogy jó kocsira szálltak, mert a 16-os autobusz a Victoria pályaudvarig közlekedik. A férjnek van igaza, de az asszony mérgelődik, mert szerinte a 61-es kocsik megy oda és most majd át kell szállniok. A kalauz a kocsik végéről hallgatja a vitát, végül is a férfi kipirult arccal a kalauzhoz fordul: **„Kalauz ur kérem, világosítsa fel a feleségemet, hogy igazam van. A Victoriáig megy ez a kocsik, vagy át kell-e szállnunk?“** A kalauz láthatólag zavarban van, most az ő arca lesz egy árnyalattal pirosabb, végre rövid hallgatás után megszólal: **„Nem szeretnék egy ladiynak ellentmondani, de ajánlom, tessék csak a kocsikban maradni...“**

MINDEN KÖLCSÖN KAPHATÓ

Cocktail Partyk, Garden Partyk, Dinner Partyk, kis, nagy és még nagyobb fogadások leírásával, duke-ok és duchessek, maharadsák, lordok és ladyk mosolygó fényképeivel állandóan teli vannak az angol illusztrált lapok és magazinok hasábjai. Az angol kispolgár, gépirókisasszony és bankhivatalnok éppen ugy kiismeri magát ezekben a körökben, mint azok, akik ezekhez a körökhöz tartozóknak mondhatják magukat. Hogy a sok ragyogás, gazdaság és piros livrés inas mögött gyakran csak egy palotát, asztalt, széket és szivart kikölcsönző vállalat húzódik meg, — csak kevesen tudják.

Ha lehet frakkot és szmokingot kikölcsönözni, miért

is ne lehetne d. u. 5-től 8-ig, vagy éjfélig egy palotát bérbe venni? De lehet is. A partykat vagy estélyeket megrendező vállalatnak gondosan kidolgozott árjegyzékei vannak és palota fekvésétől, a berendezés értékétől, az inasok számától és livrójától, a feltálatl ételek, italok mennyiségétől és minőségétől függően, már husz-harminc fonttól felfelé kaphatók ilyen „Party“-k. Az árban a meghívandó előkelő, vagy kevésbé előkelő vendégek névsora, a nyomtatott aranyzegélyű meghívók és lapok képriporterei is bennefoglaltatnak.

A zamatos egyiptomi cigarettákat, vastaghasu havannaszivarokat a dohányüzletek szállítják „bizományba“ és a másnap elkövetkezendő elszámolásnál csak az elfogyasztott árut számlázzák. Így azután jól jár a házigazda is, mert a megmaradt drága füstölnivalókat nem kell megfizetnie, jól jár a kereskedő is, mert könnyebben ad tul a drágább árun, de ami mindennél fontosabb, a vendég azzal a tudattal hagyja el a házat, hogy ott bőség vann. Kell ennél több?

ÁLLATVÉDELEM

Az állatvédelem Angliában nemcsak a közvélemény leg-hathatósabb támogatását élvezi, de a törvényét is. Állatvédelmi egyesületekfiókiintézetei minden faluban található és jaj annak, aki akár önuralma hiján, akár valamilyen pillanatnyi kényszer hatása alatt, állatot — függetlenül attól, hogy házi- vagy kártékony állatról van szó —, megkinoz, vagy nem előírásos módon öl meg.

London egyik előkelő negyedében, ahol nagyrészt arisztokraták laknak, egy lord fekete macskája előszeretettel vadászgatott a szomszédos lord galambjaira. A galambtenyésztő lord — akit különben több évtizedes barátság fűzött a macska gazdájához —, megelégtelve a dolgot, drága veretű vadászfegyverével leterítette a macskát. Másnap egy világhíressé váló külpolitikai esemény rázkódtatta meg a világot, de a lapok első oldalát mégis csak a megölt macska és a „gyilkos“ lord fényképei foglalták el.

De hasonló az eset, ha nem egy lord macskájáról van szó, hanem kártékony állatról, pld. patkányról — melyből Angliában igazán jóval több akad kelleténél. Nemrégiben hosszasan irtak az összes napilapok egy bírósági tárgyalásról, mert a farmer forróvízzel leöntve, irtotta patkányait. A vádlottat erősen megbírságolták és örült, hogy nem kellett ülnie.

De egészen kiváltságos helyzetük van az angol hattyuknak. Aki hattyut ellop, megbánt vagy megöl, pénzbírsággal nem róhatja le bűnét. Minden hattyu, amely angol területen él, egy régi törvény értelmében az angol király magántulajdona.

A SZTAROK CIPŐI

Hogy a legjobb üzlet mégis csak az, amely a mások hiúságára van felépítve, beigazolódott abban az ócska nőcipő üzletecskében, amely alig egy évvel ezelőtt nyílt meg

Kilburn-bern, London egyik munkásnegyedében. Kapni itt félcipőt, magasszáru cipőt, arany szandált, lakkpömpösöt, strucctollas házipapucset, strandcipőt és gyémántesattos báli topánkát. Minden színben, minden anyagból és mégis minden pár cipőnek egy az ára: 10 shilling. Nem új cipők, valamennyi használt, ahogy az angol mondja: „**second hand**“, másodkézcipő. Meg kell hagyni, mind jó állapotban van, látszik rajtuk, hogy csak egyszer-kétszer voltak viselve. „**Hollywood stars shoes**“ árulja el a cégtábla az üzlet titkát. Kint a kirakatban, minden cipő rajta van, hogy melyik film-sztár viselte: **Greta Garbo, Grace Moore, Eleanor Powell, Annabella** vagy **Loretta Young**. Sok esetben nem is a cipőt kell megfizetni, hanem a tényt, hogy az aranszegélyű füzöld cipőben talán éppen **Marlene Dietrich** járkált. Nem is olyan régen még csak egyetlen ilyen üzlet volt, most már tucatjával található bent a városban is.

ITALMÉRÉSI ENGEDÉLY

Tudvalevőleg Angliában nem minden vendéglői vagy szállodai üzemnek van italmérési engedélye. A „**licence**“, vagyis italmérési engedély, egy kisebbfajta aranybányának felel meg, de nehéz is azt megszerezni, sőt egyes utcákban vagy városrészekben nem is lehet.

A licence birtoklása sok előnyt, de igen sok törvényes megszorítást is jelent. Nyilvános barokban szigorúan tilos este 11 óra után alkoholt kimérni és ez alól még Szilveszter éjszakáján sincs kivétel. Vendéglőkben éjjelkor leszedik az asztalokról a borosüvegeket és poharakat, még akkor is, ha teli vannak. Vannak üzemek, ahol sört csak akkor szabad felszolgálni, ha ahhoz a vendég ennivalót is fogyaszt. Megpróbáltam egyszer kijátszani ezt a rendelkezést és egy vajaskenyeret rendeltem a sörhöz. „**Az nem elég**“, világosított fel a pincér és engedte, hogy elmenjek fogasztás nélkül.

De vannak italmérési rendeletek, melyek valószínűleg évszázadokra nyulnak vissza. Ha egy házat, amelyben italmérési engeddéllyel bíró u. n. Public Bar van, lebontanak vagy átépítenek, a bárhelyiséget addig nem szabad bezárni, míg ugyanazon a telken az új bár nincs felépítve. A bár koncessziója automatikusan megszűnnék, ha az 24 órán túl, valamely oknál fogva „tető alatt“ nem mér ki alkoholt. Igen gyakran látni lebontott házakat, ahol a köhalmazból, gerendákkal alátámasztva, egyetlen szoba, a „bárhelyiség“ maradt meg.

Valamelyik estét nagyobb társasággal, egy környékbeli vendéglő pázsitos parkjában töltöttem. Whiskyt rendeltünk mindannyian, de nem valamennyien kaptunk. Azok, akik a pázsit melletti, kavicsos utszélen ültek, kaptak a whiskyből, viszont akiknek a széke a fűvön állot, azoknak alkoholmentes italt ajánlott a pincér. T. i. füvesített területre nem terjed ki az italmérési jog.

A KORREKT ANGOL

Az angol ember korrektsége — eltekintve a feltűnően

kisszámu kivételektől —, közismert fogalom. Ennek a tradicionális becsületességnek igen sok adminisztratív előnye is van, így pld. a postán feladott csomagért nem jár feladóvevény, mégis, a statisztika szerint, alig van ország, ahol oly csekély a postai reklamáció, mint éppen Angliában.

Befizetések alkalmával a legtöbb banknál nem szokás nyugtát adni a befizetett összegről, kivéve, ha a befizető azt megkívánja. Téves bankkimutatás a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

A postaszekrények kiürítésére nagy piros gyűjtőkocsikkal mennek széjjel a postások. Nem ritkán megtörténik, hogy valamely oknál fogva a posta autói nincsenek üzemben, ilyenkor a kiürítést végző postás taxival járja körül kerületének postaszekrényeit. Munkája végeztével kifizeti a taxit és a költségeket a hét végén felszámítja a postahivatalnak. Egy postastatistától nyert információ szerint, eddig még nem fordult elő, hogy a postás taxiköltséget számított volna fel, anélkül, hogy azt igénybevette volna. Nem is beszélve arról, hogy sohasem számított fel többet, mint amennyit kifizetett.

Tavaly július 27-én autóval mentem a kontinensre. Dozerben a szokásos módon feladtam a kocsit a ferry-boatra és a szállítáért járó 5 fontot lefizettem. Angliában július 26-án fejeződnék be az iskolák és a következő napon tizezerszámra utaznak nyári szabadságra az emberek a kontinensbeli fürdőhelyekre; misem természetesebb, hogy az ilyen nagyforgalmu napokon tévedések fordulhatnak elő, különösképpen autóknál, ahol minden kocsit külön le kell mérni, mert a szállítási költség az autó hosszától függ. Most, 11 hónappal később, levélhez mellékelte csekket hozott a posta az Automobil Associationtól: bocsánatot kérnek, hogy tavaly 30 shillinggel többel számítottak a szállítási költségekért, „de remélik — fejezik be a levelet —, hogy ez a sajnálatos tévedés nem fog **elkedvetleníteni** jövőben utazásaimnál.“

De hasonló a légkör a magánüzletek tájékán is. Talán ez a magyarázata annak, hogy Angliában aránylag kevesebb az apró perek száma, mint más országokban. Nekem is volt már nézeteltérésem egy itteni céggel, a vita kb. kétszázezer leinyi követelésem miatt keletkezett. A cég nem osztotta nézetemet és dacára a hosszas levelezgetésnek, nem volt hajlandó a — véleményem szerint jogos követelésemet — teljesíteni. Nem szeretek pereskedni, mégis már-már lehetetlennek látszott a békés elintézés. Gondoltam, mégegyszer felhívom az igazgatót és megpróbálom meggyőzni igazamról.

„Nem hiszem, hogy önnek van igaza — válaszolt a cég vezetője —, de mert ön is, mi is, meg vagyunk győződve egymás jóhiszeműségéről, teszek egy ajánlatot: — itt van a kezemben egy pénzdarab, ha feldobom és az irás marad felül, úgy ön lemond a követeléséről, ha viszont a fej maradt felül, kifizetem követelését.“

Jól hallottam, amint a drót másik végén odacsengelt a pénz-

darab az asztalhoz. „A csekket — közölte az igazgató —, egy óra múlva megkapja . . .“

És ebben a feldobott pénzdarabban benne volt Anglia igazi képe. v—i.

A L. A. R. E. S.

repülőjárat menetrendjének, jegyárainak és kedvezményeinek részletes ismertetése

A modern közlekedés egyik legfontosabb követelménye a gyorsaság. A gazdasági élet érdekében ma már sokszáz kilométeres utakat kell megtenniük az üzlet embereinek és ma már szinte elképzelhetetlen, hogy egy üzleti ut Bukarest és Páris között két egész napot vegyen igénybe.

Ezért fontos a légi közlekedés, amely órákra zsongorítja össze az ezerkilométeres utakat.

De nemcsak a nagyvonalu üzletemberek vezrik igénybe szívesen a repülőgépet, hanem a turisták is, akiknek a légi közlekedés kifejlődése előtt az oda és vissza utazás vette el szabadságukból a legtöbb időt.

A L. A. R. E. S. kitünő gépeivel feltétlen megbízható pilotáival rászolgált máris a legteljesebb bizalomra s emellett alig valamivel drágább a tarifája, mint a vasutnak. A társaság a város központjában, a színházépületben információs irodát rendezett be a közönség kényelmére, ahol a nap bármely órájában készséggel nyújt udvarias és részletes felvilágosítást Luca Vladimír ügyvezető élén a kitünően képzett adminisztrációs szolgálat, amelynek telefonszámai a következők: 24—85, 11—46, 25—11.

*

A bennünket közvetlenül érdeklő repülőjáratok menetrendje a következő:

ARAD — TEMESVÁR — TURNU SEVERIN — CRAIOVA — TURNU MAGURELE — BUCURESTI JÁRAT

Indul Aradról minden hétfőn, szerdán és pénteken reggel 6.30-kor, Temesvárra érkezik 6.50-kor, tovább indul 7.05-kor, Turnu Severinbe érkezik 8.05 órakor, onnan tovább indul 8.20-kor, Craiovába érkezik 8.55-kor, onnan tovább indul 9.05-kor, T. Magureleba érkezik 9.40-kor, tovább indul 9.50-kor és Bucureştibe érkezik 10.30-kor. A fővárosból minden kedden, csütörtökön és szombaton indul Arad felé repülőgép, délután 3 órakor. T. Magureleba érkezik 3.40-kor, tovább indul 3.50-kor, Craiovába érkezik 4.25-kor, tovább indul 4.35-kor, Turnu Severinbe érkezik 5.10-kor, tovább indul 5.20-kor, Temesvárra érkezik 6.25-kor, tovább indul 6.40-kor és megérkezik Aradra 7 órakor.

BUCURESTI — ARAD — BUDAPEST — BÉCS — BERLIN JÁRAT

Indul Bucureştiből hétfőn, szerdán és pénteken 11.15-

kor, Aradra érkezik 13.10-kor, tovább indul 13.20-kor, Budapestre érkezik 13.20-kor (ottani időszámítás), tovább indul 13.45-kor, Bécsbe érkezik 14.45-kor, tovább indul 15-kor, Berlinbe érkezik 17.25 órakor. Az ellenjárat gépei kedden, csütörtökön és szombaton indulnak a német fővárosból 9.15-kor, Bécsbe érkeznek 11.35-kor, tovább indulnak 11.50-kor, Budapestre érkeznek 12.45-kor, tovább indulnak 13.05-kor, Aradra érkeznek 15.05-kor, tovább indulnak 15.15-kor és Bucureștibe érkeznek 17.10 órakor.

ARAD — KOLOZSVÁR — CSERNOVITZ JARAT

Indul Aradról minden kedden, csütörtökön és szombaton 15.25-kor, Kolozsvárra érkezik 16.30-kor, tovább indul 16.40-kor és Csernovitzba érkezik 18.05-kor. Onnan hétfőn, szerdán és pénteken indul repülőgép reggel 8.25-kor, Kolozsvárra érkezik 9.50-kor, onnan tovább indul 10-kor és Aradra érkezik 11.05 órakor.

Bucureștiből naponta indul repülőgép Belgrád, Zágráb, Velence, Milánó és Torinó felé 11.10 órakor, az ellenjárat gépe pedig 16.35-kor érkezik a román fővárosba. Ugyancsak naponta indulnak gépek Lemberg és Varsó felé is reggel 6.30-kor, az ellenjárat gépe 19.30-kor érkezik a román fővárosba. Megindult a București—Marosvásárhely—Kolozsvár—szatmári légiforgalom is.

NÉHÁNY VITELDIJ:

București—Arad 1750, București—Berlin 7500, București—Budapest 3500, Kolozsvár—București 1250, Constanța—București 710, Craiova—București 700, Szatmár—București 1500, Marosvásárhely—București 850, București—Temesvár 1500, Turnu Severin—București 820, Arad—Temesvár 250, Arad—Berlin 5600, Budapest—Arad 1450, Arad—Kolozsvár 850, Arad—Csernovitz 1500, Arad—Constanța 2460, Arad—Craiova 900, Arad—Turnu Magurele 1150, Arad—T. Severin 720, Bécs—Arad 2450, Kolozsvár—Szatmár 680, Kolozsvár—Marosvásárhely 400, Arad—Szatmár 1530, Temesvár—Constanța 2110, Temesvár—Turnu Severin 660 Lei.

A C. D. B. bérletfüzet tulajdonosok 15 százalékos, a menettértei jegyek vásárlói 20 százalékos, az aktív katonatisztek és altisztek, valamint az összes állami hivatalnokok 30 százalékos, a hadirokkantak és az alábbi kitüntetések tulajdonosai: Mihai Viteazul, Virtutea Aeonautica, Virtutea Militara Cl. I. és Virtutea Maritima pedig 50 százalékos árkedvezményben részesülnek. Ugyancsak féljegyet tartoznak fizetni a 3—7 éves gyermekekért, a három éven alóli gyermekek pedig a jegy árának csak tíz százalékát fizetik.

B É L Y E G Z Ó K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

Stampa

bélyegzőgyár, Arad,
Str. Eminescu 12.

Aradiák „kirándulása”

a newyacki világkiállításca

Általánosan használt szólásmondás, hogy a világ kicsi lett. A távolságok megszűntek, mert a közlekedés fejlődése szinte elképzelhetetlen lehetőségeket nyújt az utazni akaró és a nagyvilággal megismerkedni kívánó közönségnek. Azt azonban, hogy a világ milyen nagy is, hogy mennyi érdekesség és szépség halmozódik fel, csak akkor tudjuk meg valójában, ha élünk a technika kínálta alkalommal és kipróbáljuk: mennyire igaz, hogy a távolságok csökkenésével a világ kicsinnyé vált. Azoknak a sorában pedig, akik nagy utazásokra vállalkoznak, egyre sűrűbben találkozunk asszonyokkal, mert a század dolgozó asszonya már rég nem a tűzhelyhez kötött, egyoldalú beállítottságu „háztartásbeli”. Azelőtt bizony szinte férfi-kiváltság volt az utazás, talán azért, mert több megpróbáltatással járt, talán azért, mert a nő helyzete egészen más volt a társadalomban, tény azonban az, hogy most már nem igen mutatkozik különbség ezen a téren a „gyengébb” és „erősebb” nem között.

Aradról is egymás után indulnak nagy külföldi utra azok a dolgozó hölgyek, akiknek életét más tartalommal töltik ki a felfokozott igények, mint azelőtt általában a nők viszonylatában. A dolgozó nő érdeklődése széles körű, amellyel ez az érdeklődés szoros összefüggésben áll a gyakorlati életben való érvényesüléssel, mert a megismerés a hétköznapi élet aprópénzére váltva sok tekintetben hasznosítható. Mégpedig nemcsak az utazó, hanem egész környezete számára, hiszen egy-egy nagyobb ut tapasztalataiból a férj vállalkozása is sokat profitálhat.

Legutóbb **Manea** Dumitru ismert aradi divatárunagykereskedő felesége indult utnak **Milencovic** Baby aradi úrlány társaságában, newyorki utiránnyal, ahová mindkettőjüket előkelő rokon kapcsolatok fűznek. A hölgyek Triesztben szálltak hajóra, hogy a 24.000 tonnás **Vulcania** luxusgőzös fedélzetén gyönyörű utazást tegyenek a hatalmas világmetropolis felé, ahol most a szokottnál is élénkebb az élet, mert a világkiállítás hatalmas érdeklődő tömegeket vonz. Az Adrián és a csodálatosan szép Földközi tengeren keresztül futott ki a nagy tengerjáró gőzös az Atlanti Óceán vizeire, meglátogatta az Azori szigeteket és folytatta utját az Ujvilág felé, amelynek partjait elérni ma már „kirándulás” csupán.

Valamikor világméretű felfedező utnak számított volna ez az utazás, viszont az, hogy ma már széles rétegek számára hozzáférhető szórakozási és tanulmányi lehetőség, nem jelenti azt, hogy elvesztette értékét, jelentőségét. Sőt, azok, akik élni tudnak a korszerű közlekedési eszközök le-

hetőségeivel, sokkal nagyobbnak és érdekesebbnek ismerik meg ezt a „kicsivé zsugorodott“ világot, mint amilyennek a maga „nagy“ ismeretlenségében sejtették azok, akik még nem tudták mi az a gőzhajó, az óceánrepülés, a száguldó gőz- és villanyerő . . .

Azok a bizonyos diszkrét bejárati szobák . . .

A nagy nyári szezon „paradicsomvadászatáról“ beszámolt az **Ország-Világ**: Megirtuk, hogy a város szívében, az Avram Iancu téren „földi paradicsomot“ lepleztek le a hatóságok és a tettenérésszerű vizsgálat alkalmával kétségtelenül megállapították, hogy a „magánlakásban“ szabályszerű találkahely működött. Most érdekes levél érkezett a szerkesztőséghez ezekről a „paradicsomokról“, amelyek veszedelmesen elszaporodtak a városban és amelyekkel szemben pillanatnyilag ugylátszik tehetetlenek a hatósági közegek. A levél a következőket tartalmazza:

„Ha az illetékes hatóságok azt hiszik, hogy most már jól elvégezték dolgukat, amikor az Avram Iancu téren lepleztek egy találkahelyet, nagy tévedésben élnek.

A város hemzseg az ilyen találkahelyektől, amelyek a legkülönbözőbb körülmények között dolgoznak, mégpedig kétségtelenül jó üzleti eredménnyel . . .

Többféle ilyen intézményesített „alkalmi“ vállalkozást kell megkülönböztetni, nemcsak „minőség“, de milyenség szempontjából is. Elsősorban említésre méltók azok a lakások, amelyek azonos feltétellel működnek a leplezett találkahely körülményeivel, vagyis a város szívébe csempészik be a vöröslámpás negyedét. Rendszerint idősebb nők nagyobb lakásokat bérelnek, amelyeknek szobáit állandó jelleggel rendőrileg sainos nem ellenőrzött. de erre mindenképpen érdemesült hölgyeknek adják bérbe. Itt azután, ezekben

**Ne felejtse el a dátumot: augusztus
16-án jelenik meg a**

MICHEL 1940 katalógus

Európa és tengerentúli kiadások már előjegyezhetők a

CULTURA könyvkereskedésben

Telefon: 20-66

Telefon: 20-66

a lakásokban — található belőlük jóegynéhány a belváros területén, — szabályszerű embervásár folyik úgy, ahogyan azt Kuprin regényleírásaiból, bűnügyi évkönyvekből, vagy éppen malackodó könyvekből ismerheti a közönség. Kertelés nélkül, a szomszédok teljes figyelmenkívül hagyásával folyik a prostitúció és sajnos megfigyelhető, hogy igen gyakran közállást betöltő urak is meglátogatják ezeket a „kedélyes“ helyeket.

Mit jelent ez a közelben lakó polgári családok gyermekei szempontjából? Felesleges erre bővebben kitérni. Nem tuloz azonban az, aki azt állítja, hogy közönséges kutmérgezésről van szó és ha már minden más erkölcsi szempontot álszeméremnek is lehet nevezni holmi nagyvilági, vagy talán helyesebben férfivilági hányavetűséggel, azt talán senki sem vitathatja el, hogy különb nevelési lehetőségek is állnak rendelkezésre, mint a „félvilágban“ folyó erkölcsdráma közvetlen közletről való kendőzetlen megfigyelése.

Másik jellegzetes találkahely-típus is kitenyészett a városban. Vannak lakások, ahol a szobában nincsenek állandó lakók, hanem alkalmi találkozások bonyolódnak le. Aki megfigyeli ezeket a lakásokat, megdöbbenve állapíthatja meg, milyen jólöltözött, gyakran közismert aradi hölgyek látogatják a rendszerint bérházban „működő“ randevuhelyet. Népes bérházban azért, mert itt a legkevésbé feltűnő és mindenkor félrebeszélhető minden gyanús találkozás azzal, hogy varrónőnél, fogorvosnál, itt, vagy ott volt a nagyságos asszony.

Szépen és kényelmesen berendezett lakások ezek, amelyeknek használatáért a lovag eléggé bőkezűen fizet. Állítólag a hölgyek jutalékot kapnak a lakás forgalmáért. Minden esetre érdekes, hogy ezekben a földi paradicsomokban még eddig egyetlen férj-Ádám sem harapott a „tudás gyümölcsébe“ és nem vette észre őnagysága kirándulásait a házasságon kívüli szerelem partjaira.

Végül még említésre méltó az a néhány rendkívül diszkrét találkahely, ahol rendszerint idegen városból érkező urak találnak szórakozást. Szintén belvárosi urilakásokról van szó, ahol az unatkozó urak rendelkezésére „rangrejtve“ érkező és távozó „uriasszonyok“ állnak rendelkezésre. Természetesen nem ingyen. Meghatározott díjszabás szerint . . .“

Aki elolvassa ezeket a sorokat, talán azt hiheti, hogy üres szóbeszédet vetettünk itt papírra, a hozzánk érkezett levél közlésével. Tévedés. Alaposan utánanéztünk, hogy mi az igazság a valóban megdöbbentő erkölcsvázlat ügyében és megállapítottuk, hogy

a valóság beszél a levél minden sorából.

Hangsúlyozzuk a magunk részéről is, hogy nem erkölcs-iráskodás, nem is a találkahelyek hölgyválasztásának erköl-

csi színvonala érdekében tesszük mindezt, hanem igenis, a kisváros világvárosoknál mindenkor kényesebb nyugalmát ajánljuk az arra illetékesek figyelmébe és azt, hogy a városban terjeszkedő erkölcsi mocsárban sok jobbsorsa érdeemes kiskorú veszítheti el lába alól a talajt. Ez pedig olyan szempont, amelyet minden bizonynal figyelemreméltónak talál úgy Ionescu Petre, az aradi vádhatóság erélyes, fiatal vezetőügyésze és Coțioiu Romuald dr. városi főorvos, akiknek döntő szava lehet ebben az ügyben.

— **MINDEN PANASZT HOZZON A KÖZÜZEMEK TUDOMÁSÁRA A KÖZÖNSÉG.** A városi közüzemek igazgatósága az alábbi közleményt juttatta el hozzánk: „A közüzemek igazgatósága ismételten felhívja a közönség figyelmét, hogy ha személyszállításban bármely szabálytalanság történik, úgy az érdekeltek jegyezzék fel a kötelességüket nem teljesítő alkalmazottak számát és azt az igazgatósághoz terjesszék be. Könnyebb megkülönböztetés végett ugyanis minden alkalmazott részére a gomblyukban hordható számot osztottak ki. A köztisztasági szolgálat ezuton hívja fel a közönséget, hogy a jövőben minden sérelmes esetről tegyen jelentést.“

Ardeal legfrisebb hireit közli az 52 éves

Aradi Közlöny

Fizessen elő az

ARADI-KÖZLÖNY-re

Hirdessen az

ARADI-KÖZLÖNY-ben

Mint a harang nyelv nélkül

olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Új vevőket ma már csak szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az **ORSZÁG-VILÁG „AGGE“ REKLAMOSZTÁLYA** elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. Tegyen kísérletet!

Bulv. Regele Ferdinand 19.

Telefon 15—25.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Mețianu 1. — Telefon 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetési organum.

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-a Con.

Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy evre: pénzüzeteknek, vállalatoknak, nagykereskedőknek, kávéházaknak és külföldre 1200, magánosoknak 1000, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak 600 lei. Hirdetési árszabályzatunk a sajtó és propagandaügyi alminisztérium hirdetési igazgatósága által van megállapítva.

ARDEALI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ARAD,

Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15—25.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix”, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon: 16—39.

Pénztelvetelre — pecsettel ellátott nivalatos nyugta ellenében — csak fényképes igazolványal rendelkező kiadóhivatali megbízottak vannak feljogositva!

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével!

— ÉJJEL-NAFPAL szivesen dolgozunk a közönségért, — dolgozzék a közönség is velünk. Minden közérdekű közleménynek helyet adunk, — minden igaz sort továbbitunk. Ne sajnálja senki a idejét: önmagának és embertársainak használ, ha nem hallgatja el mondanivalóját! Az „Ország-Világ” huszonnyolc év óta tántorithatatlanul állja a helyét, — mindig és mindenütt a közönségért a közönséggel!

— „PHÖNIX”-NYOMDA, Arad, Piața Plevnei Nr. 2. Telefon 16—39. Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállitható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes áráért. Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari kereskedelmi, gazdasági és pénzüzeti nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésesebb kiállításban. Kérjen árajánlatot!

**EGÉSZEN
RÖVIDEN:**

az
Ország-Világ

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legerdekeesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!